

Byla C-18/24**Prašymas priimti prejudicinį sprendimą****Gavimo data**

2024 m. sausio 11 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Nejvyšší správní soud, Čekijos Respublika

Nutarties dėl prejudicinio sprendimo priėmimo data:

2023 m. gruodžio 29 d.

Kasatorė:

NOVIS Insurance Company, NOVIS Versicherungsgesellschaft, NOVIS Compagnia di Assicurazioni, NOVIS Poist'ovňa a.s.

Kita kasacinio proceso šalis:

Česká národní banka

<...> [nacionalinis teismo procesas] **NUTARTIS**

Nejvyšší správní soud (Aukščiausiasis administracinis teismas, Čekijos Respublika) <...> kasatorės byloje: **NOVIS Insurance Company, NOVIS Versicherungsgesellschaft, NOVIS Compagnia di Assicurazioni, NOVIS Poist'ovňa a.s.**, kurios buveinė yra <...> Bratislavoje, <...>, prieš kitą kasacinio proceso šalį: *Česká národní banka* (Čekijos nacionalinis bankas, Čekijos Respublika), kurio buveinė yra <...> Praha 1, dėl skundo dėl *Česká národní banka* (Čekijos nacionalinis bankas) valdybos 2021 m. sausio 21 d. Sprendimo Nr. 2021/007794/ CNB/110/01, nagrinėdamas kasatorės kasacinį skundą dėl *Městský soud v Praze* (Prahos miesto teismas, Čekijos Respublika) 2022 m. spalio 19 d. sprendimo Nr. 6 Af 9/2021-105,

nutarė:

- I. Pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

1. **Ar Direktyvos 2009/138/EB (Mokumas II) 155 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad jis apima ir tuos atvejus, kai priimančiosios valstybės priežiūros institucija prižiūri, kaip kitos valstybės narės draudimo įmonė laikosi Reglamente Nr. 1286/2014 (MIPP ir DIP) ir (arba) Direktyvoje <...> 2016/97 (DPPD) nustatytų pareigų?**
2. **Jei atsakymas būtų teigiamas, ar pagal direktyvos „Mokumas II“ 155 straipsnį buveinės valstybės priežiūros institucijai suteikiami viršesni įgaliojimai, o priimančiosios valstybės priežiūros institucijai – pareiga pirmiausia išnaudoti šio direktyvos straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse numatytas pranešimo apie pažeidimus ir priemonių jiems pašalinti taikymo procedūras, taip pat ir tais atvejais, kai skiriamos administracinės nuobaudos, kaip tai suprantama pagal šio direktyvos straipsnio 5 ir 6 dalis?**

II. <...> [nacionalinis teismo procesas]

M o t y v a i

I. Bylos dalykas

- 1 Kasatorė yra Slovakijos verslo įmonė ir draudimo bendrovė, veikianti gyvybės draudimo srityje. Čekijos Respublikos teritorijoje kasatorė turi pagal steigimosi laisvės principą įsteigtą filialą Prahoje. Kita kasacinio proceso šalis yra Čekijos Respublikos, kaip priimančiosios Europos Sąjungos valstybės narės, priežiūros institucija. Kita kasacinio proceso šalis kasatorę pripažino kalta dėl trijų administracinių pažeidimų, už kuriuos skyrė 1 000 000 CZK baudą.
- 2 Pirmasis pažeidimas susijęs su Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1286/2014 dėl mažmeninių investicinių produktų paketų ir draudimo principu pagrįstų investicinių produktų (MIPP ir DIP) pagrindinės informacijos dokumentų pagrindinės informacijos dokumentų (toliau – MIPP ir DIP reglamentas) 6 straipsnio 1 dalyje, 8 straipsnio 3 dalies c punkto ii, iii ir iv papunkčiuose bei 8 straipsnio 3 dalies f punkte numatytų pareigų pažeidimu ir buvo nagrinėjamas pagal nacionalinio *zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu* (Įstatymas Nr. 256/2004 dėl ekonominės veiklos vykdymo kapitalo rinkoje, toliau – ZPKT) 179 straipsnio 1 dalį. Visų pirma, kitos kasacinio proceso šalies teigimu, kasatorė neužtikrino, kad pagrindinės informacijos dokumentuose (vad. KID – *Key Information Documents*) pateikta informacija apie produktus būtų tiksli, patikima, aiški, atitiktų privalomus sutarties dokumentus ir nebūtų klaidinanti, taip pat kad pagrindinės informacijos dokumentuose būtų pateikta visa tokios kokybės ir apimties informacija, kokios reikalaujama pagal tiesiogiai taikomą Europos Sąjungos teisę.
- 3 Antrasis ir trečiasis administraciniai pažeidimai susiję su *zákon č. 170/2018 Sb., o distribuci pojištění a zajištění* (Įstatymas Nr. 170/2018 dėl draudimo ir perdraudimo produktų platinimo, toliau – ZDPZ), kuriuo į nacionalinę teisę perkelta <...> Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/97 dėl

draudimo produktų platinimo (toliau – DPPD), pareigų pažeidimais. Antrasis administracinis pažeidimas buvo nagrinėjamas pagal ZDPZ 110 straipsnio 1 dalies c punktą ir pasireiškė tuo, kad kasatorė pažeidė draudimo bendrovės pareigą nustatyti, palaikyti ir taikyti nepriklausomų agentų, veikiančių jos vardu, veiklos kontrolės taisykles, atsižvelgiant į šio įstatymo 48 straipsnio 1 dalies a punkte nustatytą tinkamo įstatymų laikymosi kontrolę. Trečiasis administracinis pažeidimas buvo nagrinėjamas pagal ZDPZ 114 straipsnio 1 dalies 1 punktą ir pasireiškė tuo, kad kasatorė pažeidė šio įstatymo 78 straipsnyje numatytą pareigą pakonsultuoti klientą prieš sudarant kapitalo draudimo sutartį.

- 4 Vykstant administraciniam procesui, kita kasacinio proceso šalis išnagrinėjo kasatorės prieštaravimą, susijusį su tuo, kad kita kasacinio proceso šalis neturi kompetencijos vykdyti baudžiamąjį-administracinį procesą, remdamasi *zákon č 277/2009 Sb., o pojišťovnictví* (Draudimo įstatymas Nr. 277/2009, toliau – *ZPoj*) 110 straipsniu, kuriuo į nacionalinę teisę perkeltas <...> Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/138/EB dėl draudimo ir perdraudimo veiklos pradėjimo ir jos vykdymo (toliau – direktyva „Mokumas II“) 155 straipsnis, kuris, jos nuomone, reglamentuoja vieningą kitos valstybės narės draudimo įmonių priežiūrą. Kasatorės teigimu, kita kasacinio proceso šalis, kaip priimančiosios valstybės priežiūros institucija, nesilaikė minėtų įstatymo ir direktyvos nuostatų, nepranešė buveinės valstybės priežiūros institucijai apie tariamą pažeidimą priimančiojoje valstybėje narėje ir nelaukė, kol priimančiosios valstybės priežiūros institucija imsis tinkamų priemonių kasatorės padarytam pažeidimui pašalinti. Todėl, kasatorės teigimu, kita kasacinio proceso šalis neturėjo teisės savarankiškai vykdyti baudos skyrimo kasatorei procedūras. Priešingai, kitos kasacinio proceso šalies nuomone, ZPKT ir ZDPZ nuostatos dėl priežiūros yra atskiras reglamentavimas (grindžiamas kitais Sąjungos teisės aktais nei direktyva „Mokumas II“), todėl yra nepriklausomos nuo *ZPoj* nuostatų dėl priežiūros. Kitos kasacinio proceso šalies nuomone, specialiosios ZPKT ir ZDPZ nuostatos turi viršenybę prieš *ZPoj* nuostatas. Kitos kasacinio proceso šalies nuomone, kasatorė padarė ZPKT ir ZDPZ numatytų pareigų pažeidimus, už kuriuos buvo tiesiogiai nubausta, o ne iš *ZPoj* nuostatų kylančių pareigų pažeidimus.
- 5 Be to, *Městský soud v Praze* (Prahos miesto teismas) įžanginėje dalyje minėtame skundžiamame sprendime šio pagrindo nepripažino pagrįstu ir atmetė pateiktą skundą. *Městský soud* (miesto teismas) patvirtino kitos kasacinio proceso šalies išvadą, kad byloje turėjo būti taikomas ne *ZPoj*, reglamentuojantis bendrąsias draudimo sąlygas, kurių kasatorė nepažeidė, o tik ZPKT ir ZDPZ, reglamentuojantys draudimo bendrovių teikiamų paslaugų specializuotus segmentus, kuriems turėjo įtakos kasatorės padaryti administraciniai pažeidimai.
- 6 *Nejvyšší správní soud* (Aukščiausiasis administracinis teismas), peržiūrėdamas skundžiamą *Městský soud v Praze* (Prahos miesto teismas) sprendimą, privalo išnagrinėti kasatorės kasacinio skundo pagrindą, kuriame teigiama, kad *ZPoj* 110 straipsnis, grindžiamas direktyvos „Mokumas II“ 115 straipsniu, turėtų būti taikomas visoje su draudimo sektoriumi susijusioje priežiūros veikloje. Kasatorės nuomone, tiek *ZPoj* 110 straipsnyje, tiek direktyvos „Mokumas II“ 115 straipsnyje

bendrai kalbama apie pareigų nevykdymą ir teisės nuostatų nesilaikymą, todėl neapsiribojama vien ZPoj ar pagal direktyvą „Mokumas II“ teisės aktais nustatytų pareigų pažeidimais. Nors kasatorė buvo nubausta už ZPKT ir ZDPZ pažeidimą, tačiau tai buvo pareigų draudimo veikloje pažeidimas. Kasatorės nuomone, MIPP ir DIP reglamentas (ir juo remiantis nacionaliniu lygmeniu priimtas ZPKT) ir DPPD (ir ją perkeliantis ZDPZ) yra ne teisės aktai, nepriklausomi nuo draudimo sektoriaus pirminio sektorinio reguliavimo, o papildomos nuostatos, neatsiejamai susijusios su ZPoj (perkeliančio direktyvą „Mokumas II“), kuris šiuo atveju turėjo būti taikomas, nuostatomis. Kasatorės nuomone, tai, kad kita kasacinio proceso šalis netaikė ZPoj 110 straipsnio, lėmė jos priimto administracinio sprendimo neteisėtumą.

II. Nurodytos Europos Sąjungos ir nacionalinės teisės nuostatos

- 7 Direktyvos „Mokumas II“ 155 straipsnyje, kuriame, vadovaujantis jo pavadinimu, reglamentuojama procedūra tais atvejais, kai draudimo įmonės nesilaiko teisės aktų reikalavimų, nustatyta:

Kai priimančiosios valstybės narės priežiūros institucijos nustato, kad draudimo įmonė, jos teritorijoje turinti filialą arba vykdanči draudimo veiklą naudodamasi laisve teikti paslaugas, nesilaiko jai toje valstybėje narėje taikomų teisinių nuostatų, jos reikalauja, kad atitinkama draudimo įmonė ištaisytų tokią netinkamą padėtį (1 dalis).

Kai atitinkama draudimo įmonė nesiima reikalingų veiksmų, atitinkamos valstybės narės priežiūros institucijos atitinkamai informuoja buveinės valstybės narės priežiūros institucijas. Buveinės valstybės narės priežiūros institucijos kuo greičiau imasi visų tinkamų priemonių užtikrinti, kad atitinkama draudimo įmonė ištaisytų netinkamą padėtį. Buveinės valstybės narės priežiūros institucijos praneša priimančiosios valstybės narės priežiūros institucijoms apie priemones, kurių imtasi (2 dalis).

Kai nepaisant priemonių, kurių imasi buveinės valstybės narė, arba todėl, kad tos priemonės buvo netinkamos arba nepakankamos toje valstybėje narėje, draudimo įmonė toliau pažeidinėja priimančiojoje valstybėje narėje galiojančias teises nuostatas, priimančiosios valstybės narės priežiūros institucijos gali, pranešusios buveinės valstybės narės priežiūros institucijoms, imtis deramų priemonių užkirsti kelią tolesniems pažeidimams arba bausti už juos, be kita ko, kiek tai būtina, nebeleidžiant tai įmonei sudaryti naujų draudimo sutarčių priimančiosios valstybės narės teritorijoje (3 dalis).

[pastaba: išskirta Nejvyšší správní soud (Aukščiausiasis administracinis teismas)]

- 8 Vadovaujantis minėtos direktyvos 155 straipsnio 5 dalimi 1, 2 ir 3 dalys neturi įtakos valstybių narių įgaliojimams bausti už jų teritorijose padarytus pažeidimus, o pagal tos direktyvos 155 straipsnio 6 dalį, kai pažeidimą padariusi draudimo įmonė turi padalinį arba turto atitinkamoje valstybėje narėje, tos valstybės narės

priežiūros institucijos, laikydamosi nacionalinės teisės, tam padaliniui ar turtui gali taikyti nacionalines administracines nuobaudas, nustatytas už tokį pažeidimą.

- 9 Čekijos teisės sistemoje direktyvos „Mokumas II“ 155 straipsnis taip perkeltas į ZPoj 110 straipsnį, reglamentuojantį kitos valstybės narės draudimo įmonių veiklos priežiūrą:

(1) *Jeigu „Česká národní banka“ [Čekijos nacionalinis bankas] nustato, kad kitos valstybės narės draudimo įmonė, kuri Čekijos Respublikos teritorijoje vykdo draudimo ar perdraudimo veiklą remdamasi teise steigti filialą arba laisve laikinai teikti paslaugas, nesilaiko Čekijos Respublikoje tokiai veiklai taikomų pareigų, jis įpareigoja tokią draudimo įmonę pašalinti nustatytus trūkumus per „Česká národní banka“ [Čekijos nacionalinis bankas] nustatytą terminą.*

(2) *„Česká národní banka“ [Čekijos nacionalinis bankas], siekdamas nustatyti arba patikrinti 1 dalyje nurodytus faktus, gali pareikalauti, kad draudimo įmonė pateiktų dokumentus, informaciją ir būtinus paaiškinimus, susijusius su jos veikla Čekijos Respublikos teritorijoje, o draudimo įmonė privalo juos pateikti.*

(3) *Jeigu kitos valstybės narės draudimo įmonė per nustatytą laikotarpį nepašalina 1 dalyje nurodytų trūkumų, „Česká národní banka“ [Čekijos nacionalinis bankas] apie tai informuoja buveinės valstybės narės priežiūros instituciją.*

(4) *Jeigu buveinės valstybės narės priežiūros institucijos nustatytos taisomosios priemonės nepadedą pašalinti nustatytų kitos valstybės narės draudimo įmonės veiklos trūkumų arba jeigu nenustatyta jokių taisomųjų priemonių, „Česká národní banka“ [Čekijos nacionalinis bankas] tokiai draudimo įmonei skiria baudą arba uždraudžia sudaryti naujas draudimo ar perdraudimo sutartis Čekijos Respublikos teritorijoje ir pratęsti išipareigojimus, kylančius iš jau sudarytų sutarčių. „Česká národní banka“ [Čekijos nacionalinis bankas] apie šį sprendimą informuoja buveinės valstybės narės priežiūros instituciją. „Česká národní banka“ [Čekijos nacionalinis bankas] tuo pat metu gali perduoti bylą Europos priežiūros institucijai su pagalbos prašymu.*

(5) *Skubos atvejais „Česká národní banka“ [Čekijos nacionalinis bankas] laikosi 4 dalies nuostatų, netaikydama 1-3 dalyse nurodytos procedūros.*

III. Pateiktų prejudicinių klausimų analizė

- 10 Atsižvelgiant į tai, *Nejvyšší správní soud* (Aukščiausiasis administracinis teismas) privalo įvertinti teisinį klausimą, ar direktyvos „Mokumas II“ 155 straipsnis (taigi ir jį perkeltanti nacionalinės teisės nuostata – ZPoj 110 straipsnis) taikomas ir tais atvejais, kai priimančiosios valstybės priežiūros institucija (kita kasacinio proceso šalis) prižiūri, kaip kitos valstybės narės draudimo įmonė (kasatorė) laikosi MIPP ir DIP reglamente arba DPPD numatytų pareigų.

- 11 Jeigu atsakymas į minėtą klausimą būtų teigiamas, *Nejvyšší správní soud* (Aukščiausiasis administracinis teismas) toliau turi išnagrinėti, ar iš direktyvos „Mokumas II“ 155 straipsnio (taigi ir iš jį perkeliančios nacionalinės teisės nuostatos – ZPoj 110 straipsnio) kyla buveinės valstybės priežiūros institucijos viršesni įgaliojimai ir priimančiosios valstybės priežiūros institucijos (kitos kasacinio proceso šalies) pareiga pirmiausia išnaudoti pranešimo procedūras ir imtis priemonių pažeidimams pašalinti, kaip numatyta direktyvos 155 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse ir Zpoj 110 straipsnio 1, 3 ir 4 dalyse, taip pat ir tuo atveju, kai skiriamos administracinės nuobaudos, kaip numatyta direktyvos 155 straipsnio 5 ir 6 dalyse, ir ar priimančiosios valstybės priežiūros institucija gali pradėti bausti ir skirti administracines nuobaudas nesiimdama kitų veiksmų.
- 12 Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsnio b punktą *Nejvyšší správní soud* (Aukščiausiasis administracinis teismas) privalo kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą, kai jam pateikiamas klausimas, susijęs su Europos Sąjungos institucijų, įstaigų, organų ar agentūrų priimtų teisės aktų galiojimu ir aiškinimu. *Nejvyšší správní soud* (Aukščiausiasis administracinis teismas) priėjo prie išvados, kad šioje byloje prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikimo sąlygos įvykdytos.
- 13 *Nejvyšší správní soud* (Aukščiausiasis administracinis teismas) nėra žinoma, kad direktyvos „Mokumas II 155“ straipsnio aiškinimo klausimas, kiek tai svarbu šioje byloje, būtų išspręstas Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudencijoje (tai nėra *acte éclairé*). Tuo pat metu jis, kaip nacionalinis galutinės instancijos teismas, turi būti ypač atidus vertindamas, ar nėra pagrįstų abejonių dėl taikomos Sąjungos teisės normos teisingo aiškinimo, ir atsižvelgti, be kita ko, į prejudicinio sprendimo priėmimo procedūros tikslą užtikrinti vienodą Sąjungos teisės aiškinimą (2021 m. spalio 6 d. Teisingumo Teismo didžiosios kolegijos sprendimo *Conorzio Italian Management*, C-561/19, ECLI:EU:C:2021:799, 49 punktas). *Nejvyšší správní soud* (Aukščiausiasis administracinis teismas) yra įsitikinęs, kad nė vienas iš šių pateiktų aiškinimo variantų negali būti laikomas vienareikšmiškai ir be jokių pagrįstų abejonių įtikinamesniu už kitą variantą (taigi ir *acte clair*), todėl pateikia šios nutarties rezoliucinėje dalyje nurodytus prejudicinius klausimus.

III.1 Dėl pirmojo klausimo: direktyvos „Mokumas II 155“ straipsnio taikymas

- 14 Dėl pirmojo klausimo, ar direktyvos „Mokumas II“ 155 straipsnis taikomas ir tais atvejais, kai priimančiosios valstybės priežiūros institucija prižiūri, ar kitos valstybės narės draudimo įmonė laikosi MIPP ir DIP reglamente arba DPPD numatytų reikalavimų, *Nejvyšší správní soud* (Aukščiausiasis administracinis teismas) išvelgia **pirmąją aiškinimo galimybę** – direktyvos „Mokumas II“ 155 straipsnio 1 dalies formuluotė „draudimo įmonė <...> nesilaiko <...> [priimančiojoje valstybėje] taikomų teisinių nuostatų“ (anglų k.: *is not complying with the legal provisions applicable to it*; prancūzų k.: *ne respecte pas les dispositions légales (...) qui lui sont applicables*) turi būti aiškinama tik taip, kad

- ji nesilaiko **nuostatų, kuriomis nustatomi iš tos direktyvos kylantys materialiniai teisiniai reikalavimai**. Todėl tokiu atveju direktyvos „Mokumas II“ 155 straipsnyje numatyta procedūra nebūtų taikoma MIPP ir DIP reglamente arba DPPD nustatytų pareigų laikymosi priežiūrai.
- 15 Šį aiškinimą patvirtina direktyvos „Mokumas II“ III skyriaus nuostatos dėl priežiūros ir priežiūros institucijų. Nors pagal direktyvą pagrindinis priežiūros tikslas apskritai yra *draudėjų ir naudos gavėjų apsauga* (27 straipsnis), antrinis tikslas yra *Europos Sąjungos finansinių sistemų stabilumas* (28 straipsnis), kuri atitinka ir sutrumpintas direktyvos pavadinimas. Be to, priežiūra grindžiama *perspektyviniu ir rizika pagrįstu požiūriu* (29 straipsnio 1 dalis). Pagal preambulės 14 konstatuojamąją dalį, draudėjų apsaugos tikslais draudimo ir perdraudimo įmonėms taikomi veiksmingi mokumo reikalavimai, kurių pasekmė – veiksmingas kapitalo paskirstymas Europos Sąjungoje. Remiantis preambulės 24 konstatuojamąja dalimi, buveinės valstybės narės priežiūros institucijos turėtų stebėti finansinę draudimo ir perdraudimo įmonių padėtį.
- 16 Vis dėlto direktyvos „Mokumas II“ 30 straipsnyje, kuriame reglamentuojama direktyvoje nustatytos priežiūros apimtis, nurodyta, kad *draudimo ir perdraudimo įmonių finansinė priežiūra, įskaitant veiklos, kurią jos vykdo per filialus arba naudodamosi laisve teikti paslaugas, finansinę priežiūrą, yra vien tik buveinės valstybės narės pareiga* (1 dalis). *Finansinei priežiūrai pagal 1 dalį priskiriamas visos draudimo ir perdraudimo įmonės veiklos, jos mokumo būklės, suformuotų techninių atidėjinių, jos turto ir tinkamų nuosavų lėšų patikrinimas pagal buveinės valstybės narės, vadovaujantis Bendrijos lygiu priimtomis nuostatomis, nustatytas taisykles ar taikomą tvarką* (2 dalis). Pagal direktyvos 36 straipsnio 1 dalį, kurioje reglamentuojamas priežiūros procesas, *valstybės narės užtikrina, kad priežiūros institucijos patikrintų ir įvertintų strategijas, procesus ir atsiskaitymo tvarką, kurias draudimo ir perdraudimo įmonės parengė siekdamos laikytis pagal šią direktyvą priimtų įstatymų ir kitų teisės aktų*, o iš šio straipsnio 2 dalyje pateikto išvardijimo matyti, kad kalbama apie draudimo įmonių finansinės būklės stebėseną, o tai taip pat atitinka sutrumpintą direktyvos „Mokumas II“ pavadinimą ir didžiąją dalį likusio jos turinio.
- 17 Todėl pagal šį pirmąjį aiškinimo variantą atrodo logiška aiškinti direktyvos „Mokumas II“ 155 straipsnį kaip direktyvos III skyriuje numatytos priežiūros (t. y. finansinės priežiūros) reglamentavimo tęsinį, todėl jis turėtų būti taikomas tik tuo atveju, kai pažeidžiamos nuostatos, kuriomis į nacionalinę teisę perkelti direktyvos „Mokumas II“ reikalavimai.
- 18 Vis dėlto, *Nejvyšší správní soud* (Aukščiausiasis administracinis teismas) nuomone, negalima atmesti ir **antrosios aiškinimo galimybės**, pabrėžiant direktyvos „Mokumas II“ sistematiką, kurioje 155 straipsnis yra tik VIII skyriuje *Įsisteigimo teisė ir laisvė teikti paslaugas*, kurio paskirtis ir tikslas – suderinti visą draudimo veiklos priežiūrą. Remiantis šiuo aiškinimo variantu, direktyvos „Mokumas II“ 155 straipsnio 1 dalyje esanti frazė *„draudimo įmonė <...> nesilaiko <...> taikomų teisinių nuostatų“* turėtų būti aiškinama taip, kad

nesilaikoma jokių teisinių nuostatų, kuriomis įgyvendinami Sąjungos reikalavimai dėl draudimo įmonių statuso ir veiklos (taigi ir kitų nei pagal direktyvą „Mokumas II“). Todėl šiame straipsnyje numatyta procedūra taikoma visai draudimo įmonių priežiūros institucijų vykdomai priežiūros veiklai.

- 19 Šį aiškinimo variantą patvirtina preambulės 11 konstatuojamoji dalis, kurioje pabrėžiama, kad direktyva yra esminė priemonė kuriant vidaus rinką. Dėl šios priežasties, remiantis šia konstatuojamąja dalimi, laikoma, kad *reikėtų imtis reikiamų ir pakankamų suderinimo priemonių, kurios leistų pripažinti abiejų pusių leidimų ir priežiūros sistemas, ir taip sudaryti galimybę išduoti vieną leidimą, galiosiantį visoje Bendrijoje, ir taikyti buveinės valstybės narės priežiūros principą*, be jokių šios priežiūros paaiškinimų ar apribojimų. Preambulės 18 konstatuojamojoje dalyje taip pat pabrėžta, kad *valstybių narių priežiūros institucijos turėtų turėti galimybę naudoti visas reikiamas priemones, kurios būtinos siekiant užtikrinti, kad draudimo ir perdraudimo įmonės Bendrijoje vykdytų įsisteigimo teise ar laisve teikti paslaugas grindžiamą veiklą*.
- 20 Taigi pagal šį aiškinimo variantą direktyvos III skyrius reglamentuotų tik vieną priežiūros sritį, būtent finansinę priežiūrą, t. y. draudimo įmonių finansinės būklės priežiūrą. Kadangi direktyvos tikslas – siekti suderinti visus priežiūros aspektus ir visą priežiūros institucijų veiklą draudimo srityje, taip siekiant kuo geriau įgyvendinti buveinės valstybės narės vykdomos draudimo įmonių priežiūros principą (pagal ankstesnę terminologiją – buveinės valstybės narės priežiūros principas), direktyvos „Mokumas II“ 155 straipsnis turės įtakos ir kitų materialinių teisinių reikalavimų, susijusių su draudimo įmonių statusu ir veikla, priežiūrai.
- 21 Apibendrinamas *Nejvyšší správní soud* (Aukščiausiasis administracinis teismas) pažymi, kad jam yra žinomas 2009 m. balandžio 28 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Komisija / Italija, C-518/06, ECLI:EU:C:2009:270*, kuriame ESTT išreiškė restrikcinę nuomonę (t. y. veikiau pritardamas pirmajam aiškinimo variantui) dėl buveinės valstybės narės priežiūros principo ta prasme, kad šis principas taikomas tik finansinei priežiūrai (sprendimo 115 punktas) ir kad Bendrijos teisės aktų leidėjas nesiekė, jog buveinės valstybė narė turėtų išimtinę priežiūros kompetenciją, apimančią draudimo įmonių komercinę veiklą (sprendimo 116 punktas), ir kad tai nepanaikina priimančiosios valstybės institucijų vykdomos kontrolės (sprendimo 117 punktas). Vis dėlto *Nejvyšší správní soud* (Aukščiausiasis administracinis teismas) pabrėžia, kad minėtas sprendimas susijęs su teisės nuostatomis, kurios, kitaip nei šioje byloje, buvo susijusios su ne gyvybės draudimu, ir kad minėtame sprendime aiškinama <...> Tarybos direktyva 92/49/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su tiesioginiu draudimu, išskyrus gyvybės draudimą, derinimo, iš dalies keičianti direktyvas 73/239/EEB ir 88/357/EEB (*Trečioji ne gyvybės draudimo direktyva*). Nei direktyvos „Mokumas II“ nuostatos, nei Sąjungos teisės aktų leidėjo ketinimai, išreikšti direktyvos „Mokumas II“ preambulėje, nėra identiški Trečiosios ne gyvybės draudimo direktyvos nuostatomis ir preambulei. Dėl šios priežasties *Nejvyšší správní soud* (Aukščiausiasis administracinis teismas)

pateikto klausimo nelaiko [susijusiu su] *acte éclairé*. Tokiu būdu pagal direktyvą „Mokumas II“ leidžiamos abi pirmiau nurodytos aiškinimo galimybės, iš kurių Teisingumo Teismas turėtų pasirinkti vieną.

III.2 Dėl antrojo klausimo: (be)sąlygiški priimančiosios priežiūros institucijos įgaliojimai taikyti administracines sankcijas

- 22 Jei Teisingumo Teismas nuspręstų, kad direktyvos „Mokumas II“ 155 straipsnis taikomas visai priežiūros institucijų vykdomai priežiūros veiklai (žr. šios nutarties 19-21 punktus), taigi ir MIPP ir DIP reglamente ar DPPD numatytų pareigų laikymosi priežiūrai, reikėtų išnagrinėti pačią direktyvos 155 straipsnyje aprašytą procedūrą ir atskirti, kada priimančiosios šalies priežiūros institucija privalo veikti pagal šio straipsnio idėją, o kada – ne. Visų pirma kalbama apie atsakymą į klausimą, ar pagal direktyvos „Mokumas II“ 155 straipsnį buveinės valstybės priežiūros institucijai suteikiami viršesni įgaliojimai, o priimančiosios valstybės priežiūros institucijai – su jais susijusi pareiga išnaudoti pranešimo procedūras ir imtis priemonių šio direktyvos straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse numatytiems pažeidimams ištaisyti, įskaitant atvejus, kai skiriamos administracinės nuobaudos, kaip jos suprantamos pagal šio straipsnio 5 ir 6 dalis. Tačiau šis klausimas nėra aiškus dėl problematiško direktyvos teksto įvairiose kalbinėse versijose.
- 23 Pagal **pirmąją aiškinimo galimybę** priimančiosios valstybės priežiūros institucija turėtų išnaudoti direktyvos 155 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse numatytas pranešimo apie pažeidimus ir priemonių jiems pašalinti taikymo procedūras ne tik prieš imdamasi tinkamų priemonių, siekiant išvengti tolesnių pažeidimų (t. y. *perspektyvinių* priemonių, pavyzdžiui, draudimo sudaryti naujas draudimo sutartis jos teritorijoje), bet ir prieš imdamasi priemonių, kurių tikslas – nubausti už pažeidimus (t. y. *retrospektyvinių* administracinių nuobaudų). Šis aiškinimo variantas pabrėžia direktyvos „Mokumas II“ 155 straipsnio 3 dalyje pateiktos frazės „arba bausti už juos“ (anglų k.: *or penalise*, prancūzų k.: *ou réprimer*) aiškinimą, iš kurio, bent jau kai kuriose kalbinėse versijose, galima daryti išvadą, kad ir priimančiosios valstybės priežiūros institucijos sankcijos draudimo įmonei siejamos su sąlyga, kad išnaudotos pranešimo apie pažeidimus ir priemonių jiems pašalinti taikymo procedūros. Pagal šį aiškinimo variantą direktyvos 155 straipsnio 5 ir 6 dalių nuostatos tik patvirtina vėlesnius priimančiosios valstybės priežiūros institucijos įgaliojimus taikyti sankcijas, jeigu buveinės valstybės priežiūros institucija nesiėmė tinkamų priemonių arba jeigu draudimo įmonė, remdamasi šiomis priemonėmis, nepašalina pažeidimų.
- 24 Kalbant apie **antrąją aiškinimo galimybę**, pažymėtina, kad joje pabrėžiamas direktyvos „Mokumas II“ 155 straipsnio 5 ir 6 dalių tekstas, kuris taip pat gali būti aiškinamas kaip patvirtinantis atskirų priimančiųjų valstybių narių priežiūros institucijų priežiūros ir vykdymo užtikrinimo įgaliojimus automatiškai (be jokių sąlygų). Tai vyksta neišnaudojus direktyvos „Mokumas II“ 155 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse numatytų procedūrų. Teksto formuluotės nedraudžia tokio aiškinimo, nes pagal 5 dalį 1, 2 ir 3 dalys neturi įtakos valstybių narių įgaliojimams *bausti už jų teritorijose padarytus pažeidimus* (anglų k.: *penalise infringements within their*

territories; prancūzų k.: sanctionner les infractions sur leur territoire); o pagal 6 dalį priimančiosios valstybės priežiūros institucijos gali taikyti nacionalines administracines nuobaudas, nustatytas už tokį pažeidimą (anglų k.: apply the national administrative penalties prescribed for that infringement by way of enforcement, prancūzų k.: mettre à exécution les sanctions administratives nationales prévues pour cette infraction).

- 25 Pagal šį antrąjį aiškinimą direktyvos 155 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse numatytos pranešimo apie pažeidimus ir priemonių jiems pašalinti taikymo procedūros yra tik sąlyga imtis atitinkamų priemonių, kad būtų išvengta tolesnių pažeidimų (t. y. perspektyvinių priemonių, pavyzdžiui, draudimo sudaryti naujas draudimo sutartis jos teritorijoje), bet ne sąlyga priimančiosios valstybės priežiūros institucijoms tiesiogiai, nepriklausomai ir veiksmingai taikyti sankcijas už jos teritorijoje padarytus administracinius pažeidimus.
- 26 Tokį aiškinimą patvirtina, pavyzdžiui, direktyvos versija prancūzų kalba, kurios 155 straipsnio 3 dalyje vartojami terminai *prévenir ou réprimer de nouvelles irrégularités*, t. y. naujų pažeidimų (klaidų) prevencija arba kova su jais. Todėl šios direktyvos versijos prancūzų kalba 3 dalyje kalbama tik apie būsimas priemones, o ne apie retrospektyvias nuobaudas.
- 27 Šį aiškinimą taip pat patvirtina pozicija (nepagrįsta išsamesniais argumentais), išreikšta pirmiau minėtame Teisingumo Teismo sprendime *Komisija / Italija C-518/06* (120 punktas), kuriame, kiek tai susiję su Trečiosios ne gyvybės draudimo direktyvos 40 straipsnio 7 dalimi, buvo patvirtinta priimančiosios valstybės narės teisė bausti už jos teritorijoje padarytus pažeidimus; Teisingumo Teismas nesvarstė pareigos prieš tai išnaudoti pranešimo apie pažeidimus ir priemonių jiems pašalinti taikymo procedūrą pagal tuometinį Trečiosios ne gyvybės draudimo direktyvos 40 straipsnio 3, 4, 5 dalių tekstą.
- 28 Galiausiai *Nejvyšší správní soud* (Aukščiausiasis administracinis teismas) pažymi, kad jam taip pat žinomas 2017 m. balandžio 27 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Onix Asigurări SA, C-559/15, ECLI:EU:C:2017:316*. Vis dėlto, *Nejvyšší správní soud* (Aukščiausiasis administracinis teismas) nuomone, šiame sprendime nėra jokio atsakymo į iškeltus prejudicinius klausimus, nes jis susijęs su Trečiosios ne gyvybės draudimo direktyvos 40 straipsnio 6 dalimi (analogiška šiuo metu galiojančios direktyvos „Mokumas II“ 155 straipsnio 4 daliai), t. y. galimybe skubiais (neatidėliotinais) atvejais imtis būtinų perspektyvinių priemonių, kurios yra laikinosios apsaugos priemonės (sprendimo 52 punktas). Taigi jame nenagrinėjama klausimo dėl valdžios institucijų įgaliojimų skirti administracines sankcijas, kuris nagrinėjamas šioje byloje.

IV. Išvados

- 29 Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, *Nejvyšší správní soud* (Aukščiausiasis administracinis teismas) teikia Teisingumo Teismui šios nutarties rezoliucinėje dalyje nurodytus klausimus.

<...>

<...> [nacionalinis procesas,
data, parašai]

DARBINIS VERTIMAS